

Entrevista a Ramon Cerdà

“Luis Espinosa és un funcionari que ha perdut el nord”

Ramon Cerdà (Vallada, 1929), industrial del vímet i president de la Fira Mostrari Internacional de València. Elegit fa uns dies per tercera vegada en el càrrec, la polèmica ha subratllat les fissures existents entre els empresaris valencians.

És cert que el seu pare era d'Esquerra Republicana, senyor Cerdà?

—Sí, i amic de don Manuel Azana. I estava tan convençut de les seues creences que es va presentar voluntari per a anar a la guerra. I ens vam haver de traslladar tota la família de Vallada a València. Gràcies a aquella circumstància vaig estudiar en la Institució Lliure d'Ensenyança.

—¿I la Institució era tan especial com diuen o s'ha mitificat en excés?

—Tota la gent que conec i que ha estat en la Institució Lliure d'Ensenyança és especial.

—¿En la postguerra, com es podia tirar una empresa endavant amb antecedents polítics tan marcats?

—Amb molta tenacitat. Mon pare va ser dels que van perdre la guerra i van tenir la fàbrica tancada des de l'any 36 al 46 o 47, però no només vam poder remuntar la situació sinó que vam fer l'empresa més gran.

—¿L'exportació la va iniciar el seu pare o vostè?

—Ens vam acollir a l'operació “MU”, que era per a l'eixida del sector del moble. Això va ser a partir de l'any 59. Els dòlars que havíem comprat a 54 pessetes van començar a pagar-se a aproximadament el doble en el mercat negre.

—¿En què es guanyen més diners en el vímet o en les oscil·lacions monetàries?

—L'industrial, en el vímet; el negociant, en les oscil·lacions de la moneda.

—¿Aquest és un país d'industrials o de negociants?

—Desgraciadament predomina la mentalitat del negociant, però això pot i ha de començar a canviar.

—Li puc fer una pregunta indiscreta?

—Prova. I si puc te la conteste.

—¿En quin any es va comprar la primera corbata de llaç?

—Ui, ja fa molts anys. La primera que

em vaig comprar era de gometa. Havia de fer de mantenidor de les festes de Vallada. Aleshores encara no tenia esmòquing, pots ser perquè no m'havia fet mai falta —ara sí que en tinc—, però tenia un vestit blau marí molt bonic, preciós, i una camisa blanca. I algú em va dir que també necessitava una corbata de llaç. I me'n vaig comprar una, amb gometa, que vaig dur fins que mon pare em va dir que això no estava bé, que m'havia de fer jo el llaç.

Bé, a banda d'això jo sempre conte una anècdota que pot ser certa o pot ser inventada. I és que les meues filles m'havien regalat una corbata d'aquestes cares i en el transcurs del dinar me la vaig tacar. Em van dir de tot. I vaig decidir que no em tornaria a ocórrer. A partir d'aquell dia em vaig passar a les de llaç. I me'l faig jo, no penses.

—No ho dubtava. ¿Quantes en té?

—Ah, calcule que unes vint-i-cinc. Pots ser en són trenta-quatre. No les he comptades.

—Tinc entès que vostè és un apassionat del Tirant.

—El tinc en unes quantes edicions, una d'elles en facsímil, i abundants estudis sobre l'obra, entre els quals els de Mario Vargas Llosa, que són extraordinaris. És la primera novel·la eròtica que té la literatura espanyola, considerant la literatura espanyola com a compendi de totes les literatures autòctones.

—¿Quin paper li interessa més, el de Tirant o el de Plaerdemavida?

—El paper de Plaerdemavida és el d'una Celestina impressionant, extraordinària; el de Tirant és el producte típic del cavaller errant que és bovo i calent. Per cert, anit vaig estar en l'assaig general d'*El triomf del Tirant*, en companyia d'Amand Blanquer, perquè el dia de l'estrena no podré assistir. És una gran òpera i si tinguérem el seny que s'ha de tenir no faltarien diners per a fets d'aquesta categoria.

—¿No és estrany que el País Valencià

tinga tan poc de repertori operístic?

—Hi ha gent que diu que València és terra de músics, i jo dic que sí, que és terra d'instrumentistes. Molt bons instrumentistes. Però València, en realitat, té molt poca afició musical.

—Vostè va ser director de banda, ¿no?

—I no em van cobrar res per ser-ho.

—¿Abans de la batuta quin era el seu instrument?

—La trompa.

—Interessant. ¿Vostè va estar en la Unió Democràtica del País Valencià (UDPV)?

—Jo vaig estar en la Unió Deportiva de la Pobla de Vallbona. Crec que és un pecat que vam cometre: ens faltava la fe i ens sobrava l'ambició. Volíem obtenir resultats immediatament i vam llançar a perdre un moviment que hauria pogut vertebrar el país. Per desgràcia va passar això.

—¿Hi havia mercat per a l'oferta de la UDPV?

—¿Hi havia valencians?

—Certament.

—¿Hi havia demòcrates?

—També.

—Doncs sí que hi havia possibilitats. Encara n'hi ha.

—Explicque'm això de l'ambició, per favor.

—Això va ser el punt i final. En un moment determinat el poble va elegir, i el poble és sobirà. No ens va donar el que crèiem merèixer. I la veritat és que era una creença prou vanitosa, però una vegada passat el primer moment ens va faltar fe per a continuar perquè després d'unes eleccions vénen unes altres eleccions.

—¿Hi ha valencians ara? ¿Demòcrates?

—Tenim d'una cosa i de l'altra, però el nostre és un país sense vertebrar. I algun dia havíem de començar a treballar en aquest sentit. El meu discurs de presa de possessió i d'inauguració de la fira del

moble acabava dient, i cite textualment, que en algun lloc s'haurà de començar la vertebració del País Valencià. ¿Per què no ha de ser ací, en la Fira Mostrari Internacional de València? Algun dia haurà de fer-se aquesta vertebració. I torne a preguntar: ¿per què no ha de ser avui? Algunes persones hauran d'encarregar-se'n. I acabe preguntant: ¿per què no hem de ser nosaltres? I rematava el discurs dient que si ho fèiem així la Comunitat Valenciana ens ho agrairia; i si no, ens ho demandaria.

—Ni el mateix empresariat, amb objectius tan cohesionats com la prosperitat del negoci, és capaç d'estar unit: Confederació Interprovincial d'Empresaris de la Regió Valenciana (CIERVAL), Associació Valenciana d'Empresaris (AVE), Confederació Empresarial Valenciana (CEV),...

—Tenim una inflació de sigles i organismes. I una ambició d'ocupar parcel·les sense mida. Ara: hem de definir per a què serveixen les associacions.

—Comence a fer-ho.

—És bona l'existència de la CEV, en tant que és aglutinadora i portaveu de les federacions i de les associacions d'empresaris de totes i cadascuna de les distintes especialitats que puguen haver-hi en el món de la indústria i del comerç de la Comunitat Valenciana.

Tenim una Cambra de Comerç que té més de cent anys d'antiguitat i que a més és un òrgan consultiu de l'administració, com diu en la seua acta fundacional. És un organisme on estan representats tots els contribuents, que són electors i elegibles de la Cambra. Vull dir que la Cambra de Comerç s'ocupa, bàsicament, de tres coses: desenvolupament del comerç exterior, aglutinament i regulació del comerç interior i formació de caràcter comercial dels associats de la Cambra. Estic, a posta, fugint de dir *dels empresaris*. Parle de contribuents, ja que el concepte d'empresari... ¿és empresari el president del consell d'administració del Banc Espanyol de Crèdit? ¿És empresari el que ha comprat accions d'un banc?

Parlem d'un altre organisme: la Fira. Una institució fundada el 1917 a iniciativa de la Unió Gremial de València, amb el suport de la Cambra de Comerç i de l'Ajuntament de València. És la primera fira que es va crear a Espanya. Aquella fira general que es feia pràcticament ha desaparegut, i la continuem fent per imperatiu estatutari, però per contra ha nascut un gran nombre de fires monogràfiques que serveixen per a les necessitats específiques de determinats sectors socials. Té la

missió de posar en contacte l'oferta i la demanda.

—¿I qui regeix la Fira?

—La Fira, i per això he volgut rememorar com va nàixer, està regida per un patronat, i el patronat està constituït per quatre estaments. ¿Quins? La Generalitat valenciana, l'Ajuntament de València, la

RAFA GIL

“L'Associació Valenciana d'Empresaris és un club d'amics que no arriba a dues dotzenes d'associats.”

Cambra de Comerç i els mateixos expositors, cosa que no passa en les altres fires espanyoles. Al marge hi ha una sèrie de personalitats de caràcter polític i econòmic, emparellades amb molt de tacte, com són els tres presidents de les diputacions junt amb tres de les cambres de comerç, junt amb el de l'IMPIVA, el de la CIERVAL, ... Hi ha hagut un tacte exquisit per tal que la representació de la socie-

RAFA GIL

“Ni Lerma ni cap conseller m'han pressionat mai en cap sentit. No ha passat igual amb altres estaments.”

tat i l'economia fóra amplíssima.

Bé, totes les institucions i associacions tenen el seu lloc, el seu sentit i una missió importantíssima a fer: relacions laborals. La relació entre l'empleador i l'empleat mitjançant un òrgan decisor tan important com és l'administració. I ací, per desgràcia, les associacions empresarials

pareix com si tingueren al·lèrgia a entrar en els temes laborals. Els sindicats de treballadors, que també es juguen tant com els empresaris perquè d'una bona o mala decisió també depenen els jornals, han tingut el detall exquisit de no mesclar-se i defensen d'una manera molt seriosa els interessos dels treballadors. ¿On està la contrapartida dels empleadors? Jo no l'he vista.

—Aquestes observacions són inusuals en un empresari.

—Ja li ho vaig plantejar al senyor Cuevas, en un moment en què s'havia decidit la llei de procediment laboral, que facultava els sindicats perquè foren part de la demanda i introduïa una sèrie de mesures processals molt comprometedores per al futur de la relació entre l'empleador i l'empleat. Li vaig fer notar que havia trobat a faltar una actitud oberta i pública de la CEOE sobre un fet que afectava totes les empreses d'Espanya. Em va dir que tenia la raó, que havien presentat els escrits pertinents i que en el seu dia se sabia. No s'ha sabut. Hi ha molta faena a fer des de les federacions i les confederacions empresarials. ¿Per què no ho fan i per contra volen organitzar fires i dominar-les, volen dominar la Cambra de Comerç? Han d'ocupar-se de la seua funció específica i deixar els altres que puguen ocupar-se de la seua per tal que tots i cadascú poguem fer d'una manera exitosa la comanda que ens han encarregat els contribuents. Una cosa tan senzilla com aquesta resulta molt complicada a l'hora de l'aplicació.

—Ha esmentat diverses associacions, però no l'AVE.

—L'AVE és un club d'amics que representa només als seus associats. I els seus associats crec que no arriben a dues dotzenes. Poc poden exigir. Jo he estat un dels seus fundadors i ha arribat un moment en què me n'he eixit. ¿Per què me n'he eixit? No m'agradava la manera d'actuar.

—Si era un club de vint-i-quatre amics, ¿per què no se n'havia eixit abans?

—Perquè no havia trobat l'oportunitat per a fer-ho. En qualsevol cas, inclús podria ser censurable, però no ho vaig fer. Ho he fet ara. Però no sóc jo només el que se n'ha eixit. El senyor Enrique Silla, president de la Cambra de Comerç, explicava l'altre dia en una entrevista a *Levante* que no l'havien convocat a l'última reunió de l'AVE. Jo voldria saber qui és qui convoca o no convoca i qui decideix convocar i no convocar persones que són sòcies i

paguen quotes religiosament. Em fa la impressió que això guarda alguna relació amb la gent d'una certa illa del sud del Mediterrani.

—Els especialistes diuen que la cimera d'Oriola havia aconseguit una certa comunitat d'interessos entre els empresaris...

—Jo guarde un gran respecte per la cimera d'Oriola, com per totes les coses, però vaig estar al costat d'una persona que Déu la tinga en la glòria, Manuel Broseta, i em va dir que això no aprofitaria per a molt perquè no veia massa solidesa en els conceptes. Allò va ser un òrgan de greuges d'un determinat grup d'empresaris contra l'administració autonòmica. Després, aconseguir que tot el que s'hi va dir es fera realitat no era tant missió de l'administració com dels administrats. I em fa la impressió que després d'acabades les conclusions es van guardar en una carpeta i ja no s'han mirat més. Aquesta és la impressió personal i jo vaig estar en la taula de dalt i entre els assistents.

—¿No ha servit de res, per tant?

—¿Tu què creus?

—Jo no he de creure. És vostè el que ha de creure.

—Jo crec en Déu, però tu també pots tenir una opinió.

—No em pose en un compromís, senyor Cerdà. ¿És normal tanta fragmentació en el front empresarial?

—En València sembla que sí. Sempre ha existit. I alguna vegada els empresaris hauran de plantejar-se objectius comuns.

—En la Fira, en concret, ¿hi havia una candidatura d'objectius comuns socialistes i una del PP?

—En concret, hi havia una candidatura presentada i un patronat que l'havia de votar. Qualsevol consens que vulga fer-se, en la meua opinió, és contrari a l'esperit dels estatuts. ¿O és que els estatuts no serveixen per a res i han de servir només per al *paripé* d'una elecció? Crec que hi ha hagut, per part de qui havia de tenir-lo, un respecte imponent pel contingut dels estatuts. Jo vaig presentar la meua candidatura, i prèviament a comunicar-li-ho al president de la Generalitat, ho vaig fer saber conjuntament als presidents de la Cambra de Comerç, de la CEV i d'AVE, i els tres van dir que encantats. A continuació li ho vaig dir a la

senyora presidenta del patronat, l'alcaldeessa Rita Barberà, i em va dir que encantada. I en últim lloc, al president de la Generalitat. I em va dir que encantat. A mi no m'ha donat mai consignes, el president de la Generalitat. L'única cosa que m'ha donat són 9.000 milions de pessetes. I ni ell ni cap conseller m'han pressionat mai en cap sentit ni m'han dit a qui havia de nomenar en les presidències ni en el comitè executiu. No ha passat igual amb altres estaments.

—*Matisem això, per favor.*

—Ja està matisat així com ho he dit.

—*I si tots estaven encantats amb la seua candidatura, ¿què ha passat després?*

—Que ho expliquen els que ho han fet.

—*Però vostè hi deu tenir impressions,*

'Vanity Fair'

Aquest home presidit per un llaç en la nou, amb el cap antàrtic i una visera d'energètica cella, va transformar un taller de paneres en una notable indústria de jonc, vímet i bambú ben inserida en els mercats europeu i nord-americà. I això, amb el vendaval de cara. Una transformació similar va haver d'efectuar alhora en el seu interior, i va convertir el negociant impulsiu en un industrial pragmàtic, amb fulgor cultural i exportable.

una versió...

—Una versió dolorosa. Amb una persona tan digna i tan respectable com és Pepe Lladro, no es poden fer experiments tan perillosos. I encara com Lladro té un cor més gran que la catedral de Sevilla.

—¿Vol dir que Lladro, que encapçalava la candidatura d'oposició a vostè, ha estat instrumentalitzat?

—No vull dir-ho: ho he dit.

—¿Per qui?

—No ho sé. Jo no l'he instrumentalitzat. Jo li vaig oferir col·laboració absoluta si guanyava ell i li vaig demanar igual si guanyava jo. I vam acordar que, guanyara qui guanyara, així seria, sense reserves. Pepe Lladro em va cridar per telèfon el dia 11 de setembre a les 10 del matí per a felicitar-me i ratificar-me el seu desig de col·laboració. Crec que és una gran persona.

—¿Hi ha alguna felicitació que no s'ha produït i és molt flagrant?

—Alguna, no: algunes.

—¿Quin creu que ha estat el paper de la premsa, en general, durant les eleccions a la Fira?

—La premsa, en general, ha tractat de ser objectiva.

—¿I en particular?

—En particular hi ha matisos, perquè afortunadament no tots els periòdics són de la mateixa tendència ni tots els periòdics obeeixen a la mateixa inspiració. La varietat d'informació és enriquidora, i si la gent comença a discernir, igual comença a canviar de periòdic.

—Després de la UDPV, ¿l'ha temptat algun partit?

—Algun, sí. Però sempre dic que sóc empresari i que estic en l'oposició.

—¿Temptació de militant de base?

—Quan es fan aquestes temptacions no són per a militant de base.

—¿Troba a faltar un partit de dreta distint als existents?

—Trobe a faltar un partit de dreta que no tinga vergonya de dir que ho és.

—¿Es pot ser empresari i d'esquerra?

—Jo en conec uns quants. I a alguns d'ells els va bé el negoci.

—Si li demane parèixer sobre determinades persones, ¿em contestarà?

—Si em convé, sí.

—Joaquim Maldonado.

—La meua veneració per

ell és radical.

—Vicent González Lizondo.

—És membre del meu comitè executiu com a regidor de l'Ajuntament de València. I crec que és un bon industrial. Això.

—Luis Espinosa, el secretari general de la CEV i la CIERVAL.

—És un funcionari que ha perdut el nord de qui li paga.

—Agramunt.

—¿Don Pedro? Bon polític.

—¿Millor que empresari?

—Com a empresari no l'he conegut.

—Joan Lerma.

—El president dels valencians.

—José María Jiménez de Laiglesia.

—Ell diu que és el president dels empresaris.

—¿I vostè què diu?

—Jo, que també.

Miquel Alberola